

FIȘA DISCIPLINEI

Limba română contemporană (Semantică și modele de analiză)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2. Facultatea	Litere
1.3. Departamentul	Limba română și lingvistică generală
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura română / Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Limba română contemporană (Semantică și modele de analiză)				Codul disciplinei	LLR4121	
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. univ. dr. Iosif-Cristian PAȘCALĂU					
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic			Lect. univ. dr. Iosif-Cristian PAȘCALĂU					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar / curs practic	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					17
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					17
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					17
Tutoriat (consiliere profesională)					17
Examinări					2
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					14
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					84
3.8. Total ore pe semestru					126
3.9. Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Cunoștințe elementare teoretice și practice în domeniul lexicologiei limbii române.

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu tablă, videoproiector, laptop
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sală de curs dotată cu tablă, videoproiector, laptop

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea capacității de însușire a cunoștințelor teoretice în domeniul semanticii limbii române Definirea și exemplificarea conceptelor și metodelor de bază în semantica structurală și lexicală: sem, semem, arhilexem, clasem, semantem, virtuem, analiză semică, analiză în constituenți imediați, contextul diagnostic etc. Formarea deprinderilor și priceperilor la studenți în ceea ce privește analiza semantică a lexicului limbii române contemporane Explicarea și interpretarea structurării lexicului limbii române în câmpuri lexico-semantice, respectiv în subansambluri guvernate de monosemie sau de polisemie Capacitatea de a delimita multicriterial clasele lexico-semantice de tipul omonimiei, sinonimiei, antonimiei, paronimiei
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> Utilizarea componentelor domeniului limbii (al semanticii) în deplină concordanță cu etica profesională Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională Identificarea și aplicarea noțiunilor (și a cunoștințelor) de semantică atât la nivel teoretic, cât și la cel practic în diferite alte domenii (complementare) ale lingvisticii, precum: lexicologia, stilistica, semiotica, pragmatica, poetica etc. Utilizarea noțiunilor de semantică în cadrul echipelor transdisciplinare în diverse alte domenii de cercetare și pe diferite paliere și compartimente științifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Însușirea celor mai importante cunoștințe teoretice în domeniul semanticii limbii române Familiarizarea studenților cu conceptele specifice semanticii structurale Însușirea și consolidarea terminologiei lingvistice specifice semanticii Conștientizarea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline ale lingvisticii
---------------------------------------	---

<p>7.2 Obiectivele specifice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cursul urmărește însușirea noțiunilor fundamentale de semantică structurală și lexicală, în raport cu alte paradigme (semantica generativă, semantica modală, semantica interacționistă etc.) • Stabilirea unor distincții la nivelul științelor limbajului, necesare circumscrierii obiectului semanticii • Explicarea principiilor, metodelor și a unităților minimale cu care operează semantica structurală, cu raportarea acestora la problema schimbărilor de sens • Sublinierea consecințelor tipologice a relațiilor semantice dintre lexeme sau dintre diverse zone ale lexicului • Distingerea claselor și subclaselor ce se organizează în funcție de raportul semnificat/semnificant • Descrierea câmpurilor lexico-semantice din limba română (concepte, criterii, etape) • Aprofundarea și aplicarea noțiunilor de semantică învățate în alte compartimente ale limbii
---	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Prezentarea în detaliu a <i>ofertei de curs</i> . Semantica: obiect, principii, metode. Paradigme semantice moderne.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
Perspective în definirea sensului. Semasiologia (semantica diacronică). Schimbările de sens: factori, cauze, mijloace.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
Monosemia și polisemia. Sens principal, sens secundar. Sens denotativ, sens conotativ. Sens propriu, sens figurat.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
Analiza semantică structurală. Semul și tipologia semelor. Matrici semantice. Factorul semantic în organizarea lexicului.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
Câmpurile lexico-semantice: definire, descriere, tipologie.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
Clase lexicale delimitabile în funcție de raportul semnificat/semnificant: omonimele, paronimele.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
Clase lexicale delimitabile în funcție de raportul semnificat/semnificant: sinonimele, antonimele.	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbateră, exercițiul, analiza.	
<p>Bibliografie BIDU-VRĂNCEANU, Angela; FORĂSCU, Narcisa, <i>Modele de structurare semantică. Cu aplicații la limba română (polisemie, sinonimie, antonimie, câmpuri)</i>, Timișoara, Facla, 1984. BIDU-VRĂNCEANU, Angela, <i>Structura vocabularului limbii române contemporane: probleme teoretice și aplicații practice</i>, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986. BIDU-VRĂNCEANU, Angela; FORĂSCU, Narcisa, <i>Cuvinte și sensuri</i>, București, Editura Științifică, 1988. BIDU-VRĂNCEANU, Angela; CĂLĂRAȘU, Cristina; IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana; MANCAȘ, Mihaela; PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, <i>Dicționar de științe ale limbii</i>, ediția a II-a, București, Editura Nemira, 2005. BIDU-VRĂNCEANU, Angela, <i>Câmpuri lexicale din limba română. Probleme teoretice și aplicații practice</i>, București, Editura Universității din București, 2008. BURSUC, Alina-Mihaela, <i>Câmpul lexical al numelor de rudenie în limba română</i>, Iași, Editura Demiurg, 2015.</p>		

DRAGOMIRESCU, Adina; NICOLAE, Alexandru, *101 greșeli de lexic și semantică. Cuvinte și sensuri în mișcare*, București, Editura Humanitas, 2011.

FORĂSCU, Narcisa, *Analiza structurală a vocabularului limbii române contemporane. (Sinonimia adjectivală)*, București, 1978.

GRAUR, Alexandru, *Capcanele limbii române*, ediție îngrijită de Liviu Groza, București, Editura Humanitas, 2009.

HJELMSLEV, Louis, „Conținut și expresie”, trad. Teodora Popa-Tomescu, în Lucia Wald, Paul Miclău, Elena Slave (red.), *Antologie de texte de lingvistică structurală*, București, Universitatea din București, 1997, p. 154-169.

HRISTEA, Theodor (ed.), *Sinteze de limba română*, ediția a III-a, revăzută și din nou îmbogățită, București, Editura Albatros, 1984.

SAUSSURE, Ferdinand de, *Curs de lingvistică generală*, Iași, Editura Polirom, 1998.

SĂTEANU, Cornel, *Semantica lexicală: introducere în descrierea structurală a limbii române contemporane*, manual universitar (curs litografiat), Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Litere, 1981.

SÂRBU, Richard, *Antonimia lexicală în limba română*, Timișoara, Editura Facla, 1977.

SCURTU, Vasile, *Termenii de înrudire în limba română*, București, Editura Academiei Române, 1966.

ȘĂINEANU, Lazăr, *Încercare asupra semasiologiei limbei române. Studii istorice despre tranzițiunea sensurilor*, București, Editura Academiei Române, 1887 [reeditată de Livia Vasiliuță, Timișoara, Editura de Vest, 1999].

VINȚELER, Onufrie, *Probleme de sinonimie*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

8.2 Seminar / curs practic	Metode de predare	Observații
Prezentarea în detaliu a ofertei de seminar.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Exerciții: schimbări de sens, relații semantice.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Exerciții: monosemie și polisemie, tipuri de sens.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Exerciții: analiză semică și identificare de matrici semantice.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analiza unor subansambluri: numele de rudenie, denumirile locuinței, numele de culori, denumirile de animale domestice	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analiza unor clase: omonime, paronime.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	
Analiza unor clase: sinonime, antonime.	Explicația, demonstrația, dialogul exemplificarea, exercițiul, analiza.	

Bibliografie

BIDU-VRĂNCEANU, Angela; FORĂSCU, Narcisa, *Modele de structurare semantică. Cu aplicații la limba română (polisemie, sinonimie, antonimie, câmpuri)*, Timișoara, Facla, 1984.

BIDU-VRĂNCEANU, Angela, *Câmpuri lexicale din limba română. Probleme teoretice și aplicații practice*, București, Editura Universității din București, 2008.

DRAGOMIRESCU, Adina; NICOLAE, Alexandru, *101 greșeli de lexic și semantică. Cuvinte și sensuri în mișcare*, București, Editura Humanitas, 2011.

GRAUR, Alexandru, *Capcanele limbii române*, ediție îngrijită de Liviu Groza, București, Editura Humanitas, 2009.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se predă în alte centre universitare din țară și în străinătate, ca de exemplu: Universitatea din București, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași etc.
- Pe parcursul celor trei ani de studiu, studenții specializării Limba și literatura română pot lua parte la numeroase manifestări științifice și culturale organizate de Facultatea de Litere, Babeș-Bolyai, dar și de alte facultăți din celelalte centre universitare.
- La finalizarea studiilor, absolvenții vor fi licențiați în 2 limbi: română și una din limbile pe care și-o vor alege din oferta educațională a facultății.
- Absolvenții secției de limbă și literatură română pot deveni profesori de limba română (modele de utilizatori ai limbii în concordanță cu normele academice) sau pot să lucreze în diferite domenii în care corectitudinea exprimării orale și scrise este definitorie, precum: institute culturale, diplomație, companii aeriene, birouri de traduceri, la radio și tv, edituri etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Corectitudine în însușirea cunoștințelor teoretice legate de semantica limbii române Înțelegerea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline de specialitate	Examen	80%
10.5 Seminar / curs practic	Însușirea metodelor de analiză semantică structurală	Realizarea temelor pe parcursul semestrului	20%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • gradul de asimilare a limbajului de specialitate • însușirea corectă a noțiunilor teoretice de semantică și aplicarea acestora în studiul limbii române contemporane 			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă
	Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data completării:
20.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs

Iosif-Cristian PAȘCALĂU

Semnătura titularului de seminar/
curs practic

Data avizării în Departament:
22.01.2025

Numele și semnătura directorului de departament

Daiana-Theodora CUIBUS

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului